

آنچه در این شماره می‌خوانید:

✓ واژه‌های رایاد

- *agent - oriented approach*
رویکرد کارگزارگرا
- *learning content management system*
سامانه مدیریت رایامحتوا

✓ رویدادهای آینده

کنفرانس بین المللی
یادگیری الکترونیکی در محیط کار

✓ اخبار کنفرانس یادا

✓ اخبار جلسه هیئت مدیره انجمن

✓ گزارش سخنرانی:

جایگاه ارزشیابی و فرارزشیابی در نظام‌های یادگیری الکترونیکی:

خانم دکتر ربنا مجتهدزاده

سرمقاله

سلام بر مخاطبان گرامی

با شماره‌های دیگر از یادانامه به محضر شما علم‌دوستان رسیدیم. در این ایام خجسته، عید سعید قربان و نیز سالروز ولایت حضرت علی (ع) و عید ولایت را به شما عزیزان تبریک و تهنیت عرض نموده و رشد و تعالی ایران اسلامی را در سایه تبعیت از دستورهای آن بزرگواران آرزومندیم. در این شماره تعدادی دیگر از واژه‌های رایاد و معادل آن‌ها در زبان فارسی را معرفی می‌کنیم و مروری کوتاه بر سخنرانی ماه گذشته انجمن داریم. در بخشی دیگر گزارشی مختصر از جلسه هیئت مدیره انجمن را به اطلاع شما می‌رسانیم و سخنرانی این ماه انجمن را معرفی می‌کنیم. با توجه به اهمیت کنفرانس یادگیری و آموزش الکترونیکی و نزدیکی به برگزاری آن، از این شماره بخش جدیدی با نام «اخبار کنفرانس یادا» را به معرفی اخبار این رویداد مهم در حوزه یادگیری الکترونیکی اختصاص می‌دهیم. از همه پژوهشگران و علاقه‌مندان خواهشمندیم ما را از دیدگاه‌ها خود درباره یادانامه که بی‌شک در جهت رشد و تعالی این اثر مؤثر خواهد بود، بهره‌مند سازند.

دبیرخانه یادانامه

واژه‌های رایاد

agent-oriented approach

رویکرد کارگزارگرا

این واژه‌ی انگلیسی از نوع اسم است و به مفهوم «رویکردی مبتنی بر تجزیه مسائل مهندسی نرم‌افزار به اجزای چندگانه و متعامل و خودمختار» می‌باشد. معادل این واژه در زبان فارسی بنا به پیشنهاد کارگروه واژه‌گزینی یادگیری الکترونیکی فرهنگستان زبان و ادب فارسی، واژه‌ی «**رویکرد کارگزارگرا**» می‌باشد که از نوع واژه‌های نوساخته به شمار می‌رود. این واژه از ترکیب وصفی اسم «رویکرد» و صفت «کارگزارگرا» تشکیل شده است. نمونه‌ای از کاربرد این واژه در مثال زیر آورده شده است:

«**رویکرد کارگزارگرا** برای طراحی سامانه‌های پیچیده یادگیری بسیار مناسب است.»

learning content management system

سامانه مدیریت رایامحتوا

این واژه‌ی انگلیسی از نوع اسم بوده و به مفهوم سامانه‌ای است که برای خلق و ذخیره‌سازی رایامحتوا و استفاده و استفاده مجدد از آن طراحی می‌شود. معادل اختصاری این واژه در زبان انگلیسی «LCMS» است. معادل این واژه در زبان عربی «نظام إدارة المحتوى التعليمی» می‌باشد. بنا به پیشنهاد کارگروه واژه‌گزینی یادگیری الکترونیکی فرهنگستان زبان و ادب فارسی، واژه‌ی «**سامانه مدیریت رایامحتوا**» به عنوان معادل این واژه در زبان فارسی انتخاب شده است که از نوع واژه‌های نوساخته به شمار می‌رود. این واژه از ترکیب اضافی اسم «سامانه» و اسم «مدیریت رایامحتوا» تشکیل شده است. معادل اختصاری این واژه در زبان فارسی عبارت «سام‌مرام» است. نمونه‌ای از کاربرد این واژه در مثال زیر آورده شده است:

«در دانشگاه‌های ایران نقش **سامانه مدیریت رایامحتوا** کمتر از سایر

اجزای نظام رایاد مورد توجه قرار گرفته است.»

اخبار کنفرانس یادا

- مهلت ارسال مقاله به هشتمین کنفرانس ملی و پنجمین کنفرانس بین‌المللی آموزش و یادگیری الکترونیکی ایران تا تاریخ ۱۳۹۲/۸/۲۱ تمدید شد.
- با توجه به لزوم تشکیل کمیته‌ای دائمی به منظور ساماندهی، استمرار و ارتقای کیفیت کنفرانس‌های سالانه، «کمیته دائمی کنفرانس‌های سالانه انجمن» تشکیل شد و اعضای این کمیته به شرح زیر تعیین شدند:
- رئیس انجمن (رئیس کمیته دائمی)
- مؤسسان اولین کنفرانس یادگیری الکترونیکی ایران
- پنج تن از دبیران علمی کنفرانس‌های یادگیری الکترونیکی ایران به ترتیب تقدم زمانی از سال حاضر
- دو تن از صاحب‌نظران در حوزه یادگیری الکترونیکی و آشنا به مأموریت‌های انجمن و کنفرانس.

استانداردهای فرارزشیابی

مراجع مختلفی استانداردهایی برای فرارزشیابی تدوین کرده‌اند که از جمله آنها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- AEA (2011). Guiding Principles for Evaluators
- GAO (2007). Government Auditing Standards
- Joint Committee on Standards for Educational Evaluation (2011). The Program Evaluation Standards
- & ...

در این جا به استانداردهای Joint Committee on Standards for Educational Evaluation می‌پردازیم.

این استانداردهای فرارزشیابی عبارت است از:

- الف - سودمندی: به منظور اطمینان از اینکه ارزشیابی، نیازهای اطلاعاتی استفاده‌کنندگان از ارزشیابی را فراهم می‌کند.
 - ب - عملی بودن: به منظور اطمینان از این که ارزشیابی، خردمندانه، قابل اجرا و مقرون به صرفه است.
 - ج - تناسب: به منظور اطمینان از اجرای ارزشیابی به صورت اخلاقی، قانونی و با در نظر گرفتن رفاه شرکت‌کنندگان در ارزشیابی و همچنین کسانی است که تحت تأثیر نتایج ارزشیابی قرار می‌گیرند.
 - د - صحت: این استاندارد بیان می‌کند ارزشیابی باید دقیق، مناسب و مربوط باشد و اطلاعات کافی، فنی و اصولی برای تعیین ارزش و صلاحیت برنامه مورد ارزشیابی را جمع‌آوری کند.
- توصیه می‌شود اگر شاخص‌های «توجه به نیازها»، «اطلاعات روا»، «نتیجه‌گیری موجه» و «گزارش بی‌طرفانه» امتیاز ضعیفی به دست آورد، ارزشیابی مردود شناخته شود.

مراحل انجام فرارزشیابی

- ۱- به‌کارگیری نیروی انسانی لازم و متبحر در به‌کارگیری نیروی انسانی توجه به نکات زیر ضروری است:
 - دانش عملی در مورد روش‌های ارزشیابی
 - تخصص در روش تحقیق کمی و کیفی
 - اشراف بر موضوع مورد ارزشیابی
 - تجربه موفق قبلی در فرارزشیابی
 - آشنایی کامل با استانداردها و مراحل فرارزشیابی
 - امانتداری، صداقت و احترام فردی و اجتماعی
 - مهارت در عقد قرار داد
 - مهارت برقراری ارتباط و کار تیمی
 - توانایی مدیریت یک سازمان پیچیده
 - ۲- تعامل با دست‌اندرکاران ارزشیابی
 - ۳- تعیین سؤالات فرارزشیابی
 - ۴- توافق بر سر استانداردهای فرارزشیابی
 - ۵- عقد قرارداد برای فرارزشیابی
 - ۶- جمع‌آوری و بازبینی اطلاعات موجود در مورد ارزشیابی
 - ۷- جمع‌آوری اطلاعات جدید مورد ارزشیابی
 - ۸- تحلیل یافته‌ها
 - ۹- قضاوت در مورد هر یک از استانداردهای ارزشیابی
 - ۱۰- گزارش یافته‌ها
 - ۱۱- کمک به مسؤولین برای تفسیر و به‌کارگیری یافته‌ها
- توجه به مقوله ارزشیابی یکی از الزامات ارتقای کیفیت یادگیری الکترونیکی است. توجه به ابزارها و روش‌هایی که درستی و مناسب بودن طرح ارزشیابی را بررسی می‌کنند یا همان مفهوم فرارزشیابی، می‌تواند در راستای استقرار نظام‌های ارزشیابی موفق مفید باشد.

دهمین سخنرانی علمی انجمن یادگیری الکترونیکی ایران (یادا) با سخنرانی خانم دکتر ریثا مجتهدزاده- معاون آموزشی دانشکده مجازی دانشگاه علوم پزشکی تهران - در روز چهارشنبه ۱۷ مهرماه ۱۳۹۲ در پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران برگزار شد. ایشان در این سخنرانی به جایگاه ارزشیابی و فرارزشیابی در نظام‌های یادگیری الکترونیکی پرداخته‌اند. در این بخش خلاصه‌ای کوتاه از این سخنرانی ارائه می‌شود.

جایگاه ارزشیابی و فرارزشیابی

در ارزشیابی یک نظام یادگیری الکترونیکی ابعاد مختلفی از جمله کیفیت سامانه، حمایت‌های فنی و غیرفنی، فرایند یاددهی- یادگیری، سیستم ارزیابی دانشجو و ... مورد توجه قرار می‌گیرد. حال این سوال مطرح می‌شود که چگونه می‌توان با بررسی یک طرح ارزشیابی متوجه مناسب یا نامناسب بودن آن شد؟ بنابراین در کنار طرح ارزشیابی، مفهومی با عنوان فرارزشیابی مطرح می‌شود.

مفهوم فرارزشیابی

به طور کلی فرارزشیابی عبارت است از هر نوع ارزشیابی یک ارزشیابی، سیستم ارزشیابی یا ابزار ارزشیابی.

به طور خلاصه فرارزشیابی به دلایل زیر انجام می‌شود:

- الف - اطمینان بخشی (قضاوت) در مورد مناسب بودن ارزشیابی
- ب - اطمینان بخشی در مورد اثربخشی، کارایی و تناسب ارزشیابی
- ج - ارائه راهکار برای بهبود ارزشیابی
- د- کمک به حرفه‌ای کردن ارزشیابی
- ه- افزایش اعتبار یک سیستم ارزشیابی

انواع فرارزشیابی

انواع فرارزشیابی به شرح زیر است:

الف - درونی

این نوع فرارزشیابی توسط خود متولیان ارزشیابی انجام شده و از نظر زمان انجام دو نوع است:

الف - ۱- تکوینی

این نوع فرارزشیابی به منظور تقویت ارزشیابی در حال اجرا صورت می‌پذیرد.

الف - ۲- تراکمی

این نوع فرارزشیابی به منظور ارائه گزارش در مورد همسویی ارزشیابی انجام شده با استانداردها صورت می‌پذیرد.

ب - بیرونی

این نوع فرارزشیابی توسط گروهی مستقل از متولیان ارزشیابی انجام شده از نظر زمان انجام دو نوع است:

ب - ۱- تکوینی

این نوع فرارزشیابی به منظور تقویت ارزشیابی در حال اجرا انجام می‌شود.

ب - ۲- تراکمی

این نوع فرارزشیابی به منظور ارائه گزارشی در مورد سودمندی، عملی بودن، مناسب بودن، صحت و پاسخگویی ارزشیابی انجام شده صورت می‌پذیرد.

هفتمین کنفرانس بین المللی یادگیری الکترونیکی در محیط کار از یازدهم تا سیزدهم ژوئن سال ۲۰۱۴ در دانشگاه کلمبیا کشور آمریکا برگزار خواهد شد. هدف از برگزاری این کنفرانس تبادل نظر محققان در حوزه بهبود یادگیری برخط به منظور افزایش کارایی در محیط‌های کسب و کار است. از این رو از همه محققان دانشگاهی و صنعتی دعوت شده است که طرح پیشنهادی مقالات پژوهشی خود را در چارچوب محورهای کنفرانس ارسال نمایند. مهمترین محورهای این کنفرانس عبارتند از:

- متدولوژی‌های آموزش برخط (شبیه‌سازی، یادگیری مبتنی بر مطالعه موردی و غیره)
- یادگیری همراه، شامل استفاده از ipad، گوشی‌های هوشمند و سایر ابزارهای ارتباطی همراه
- تجارب یادگیری الکترونیکی در سازمانهای بزرگ و کوچک
- مدیریت دانش
- MOOCها و کاربرد آنها
- ابزارهای پدیدآوری و سامانه مدیریت رایامحتوا
- ارزیابی یادگیری الکترونیکی

زمانبندی‌های مهم کنفرانس به شرح زیر است:

- زمان برگزاری کنفرانس: ۱۱-۱۳ ژوئن ۲۰۱۴
- مهلت ارسال طرح پیشنهادی (پروپوزال): تا ۱۶ دسامبر ۲۰۱۳
- اعلام نتایج داوری: ۱۵ ژانویه ۲۰۱۴
- مهلت ارسال مقاله: تا ۱۶ مارس ۲۰۱۴
- وبگاه کنفرانس: <http://www.icelw.org>

سخنرانی علمی:

چالش‌های یادگیری الکترونیکی در فرهنگ آموزشی ایران

سخنران:

آقای دکتر علی اصغر فرامرزیان

سر فصل‌های سخنرانی:

- ❖ زمینه‌های یادگیری الکترونیکی در فرهنگ آموزشی ایران
- ❖ پیش‌نیازهای این نوع آموزش در نظام آموزش و پرورش
- ❖ چالش‌های یادگیری الکترونیکی در مدیریت نظام آموزش عالی
- ❖ چالش‌های آموزش و مقابله‌های فرهنگ اجتماعی

زمان:

چهارشنبه ۱۳۹۲/۸/۱۵ ساعت ۱۴ تا ۱۶

مکان:

تهران، خیابان انقلاب، تقاطع فلسطین، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات، طبقه ششم، تالار اجتماعات

برای نام‌نویسی به نشانی
<http://irandoc.ac.ir/forms/register.aspx>
مراجعه فرمایید.

اخبار نوزدهمین جلسه هیئت مدیره انجمن یادا

نوزدهمین جلسه هیئت‌مدیره انجمن یادا در تاریخ ۹۲/۷/۸ با حضور اعضای هیئت‌مدیره و رؤسای کمیته‌های انجمن در پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران برگزار شد و مهم‌ترین اخبار آن به شرح زیر است:

۱- براساس ماده ۳ آیین‌نامه تشکیل و اداره کمیته دائمی کنفرانس‌های سالانه انجمن آقایان «دکتر کامبیز بدیع» و «دکتر سیدامید فاطمی» برای عضویت در کمیته دائمی کنفرانس‌های سالانه انجمن یادا به مدت دو سال انتخاب شدند. علاوه بر این مقرر شد آقایان «دکتر علینقی خرازی»، «دکتر محمود مهرمحمدی» و «دکتر آیین محمدی» به کمیته علمی و آقایان «دکتر جمشید شنبه‌زاده» و «دکتر علی کرمانشاه» به کمیته داوران کنفرانس هشتم افزوده شوند.

۲- با توجه به برنامه انجمن در همکاری با انجمن‌های علمی در برگزاری کنفرانس، آقایان «دکتر میرمحسن پدram» از انجمن سیستم‌های هوشمند، «دکتر وحید یزدانیان» از انجمن فناوری اطلاعات و ارتباطات و نیز «دکتر حسین معماریان» از انجمن آموزش مهندسی ایران، به کمیته علمی کنفرانس هشتم افزوده شدند.

۳- حسب توافق با پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران، دبیرخانه کمیته دائمی کنفرانس به مدت سه سال در پژوهشگاه استقرار یافته است.